

Sanitatie (AM) cysten op aardappelpootgoed

Willemien Runia, Leendert Molendijk, Wianda van Gastel
PPO-AGV Lelystad

Doelstelling: ontwikkelen van techniek voor AM schoning pootgoedpartijen **met behoud van kwaliteit**

- 2007-2009 Project Actieplan Aaltjesbeheersing van Productschap Akkerbouw :
- Standaard wastechiek bij de Kubbe (Biddinghuizen) testen op effectiviteit
 - reiniging (voorwas, hoge drukwas) aardappels met ozon behandeld schoon water
 - ontsmetting aardappels met Agriclean (natriumhypochloriet).

Proefopzet 2007

Selectie van 3 rassen **consumptieaardappels** op percelen met *Globodera pallida*

- Rassen en grondsoorten:
 - Seresta (zeeklei) : diepogig
 - Innovator (zeeklei) : ruwschillig
 - Hansa (dekzand) : onregelmatige knolvorm
- Pootgoedmaat 35-55 mm gebruikt voor onderzoek
 - Innovator 35-65 mm. Per ras ca 4 ton
- In elke fase (veld, sorteren, wassen) aardappels uit partij gehaald voor beoordeling op grond en cysten

Proefopzet 2008

Behandelingen

1.	Na sorteren wassen op standaard snelheid	Innovator
2.	Na sorteren wassen op halve snelheid	Innovator
3.	Borstelen tijdens sorteren	Innovator
4.	Borstelen tijdens sorteren	Milva
- Besmette bedrijven geselecteerd
 - Dezelfde uitvoering als in 2007

veldbemonstering

Bemonstering gesorteerde aardappels

Nabemonstering gewassen aardappels

3 x 200 aardappels zijn per
behandeling geborsteld voor
bepaling hoeveelheid grond
en cysten

Wasproces bij de Kubbe Biddinghuizen

voorwas en hoofdwas met
ozon ontsmet water,
ontsmetting met Agriclean

3 x 1300 kg
per ras

Beoordeling cysten onder binoculair

direct op aardappel en in grond van aardappel

Innovator

Seresta

Hansa

Conclusie PA – project sanitatie pootaardappels

■ Effect op aanhangende grond

- Minimaal 80% grond is verwijderd na sorteren
- Minimaal 99,9% grond is verwijderd na wassen

■ Effect op cysten

- 60-80% is verwijderd na sorteren
- > 90% is verwijderd na sorteren en wassen (Pi afhankelijk)
- resterende cysten hebben **vitale** cystinhoud

Borstelen aardappels

borstelschade

Resultaat borstelen

■ Na borstelen en sorteren

- effectiviteit > 90%
- effectiviteit rasafhankelijk
 - gladschillige Milva geeft beter borsteleffect dan ruwschillige Innovator
- effectiviteit Pi afhankelijk
 - lage beginbesmetting geeft lagere effectiviteit

■ Schilsschade na borstelen onacceptabel

- minder intensief borstelen is minder effectief

2009 Sanitatie restpopulatie AM in pootgoed (LNV)

■ Doelstelling:

Vaststellen of de beste (was) techniek ontwikkeld in 2007-2009 cystenvrij **pootgoed** oplevert ongeacht ras, grondsoort of oogstomstandigheden

- Geplande uitvoering: besmette poot aardappelpartijen uit heel Nederland wassen en beoordelen op cysten
- Redenen herziening werkplan:
 - na wassen zijn partijen **wel grondvrij** maar **niet cystenvrij**
 - resterende cysten hebben **vitale** cystinhoud

Herziene proefopzet LNV 2009

1. Kansberekening aantreffen cysten op gewassen aardappels
 - Op basis van modelinfo uit NEMADECIDE over verdeling AM vanuit hard. (In uitvoering)
2. Effectiviteitsproef ontsmettingsmiddelen
 - **Jet 5**; waterstofperoxide-perazijnzuur, toegelaten als schimmelbestrijder voor dompelen plantgoed van bol- en knolgewassen (essential use)
 - **Mennoclean**; benzoëzuur, toegelaten als breed biocide ontsmettingsmiddel voor ontsmetting van materialen
3. Fytotoxiciteitsproef ontsmettingsmiddelen
 - Behoud kiemkracht en kwaliteit aardappel

Proefopzet ontsmettingsmiddelen

2 producten: Jet 5 en Mennoclean

■ Effectiviteitsproef:

- 4 doseringen: 0 – 0,5 – 1 – 2%
- 4 behandelzeiten: 0 – 30 sec – 15 min – 3 uur
- Lange loktoets juvenielen AM

■ Fytotoxiciteitsproef

- **Praktijkdoseringen**; Jet 5 0,5%, Mennoclean 1%
- Behandelzeiten: 15 sec – 20 min – 3 uur
- Drie rassen; Desirée, Nicola, Agria
- Beoordeling opkomst en groei

Fytotoxiciteitsproef ontsmettingsmiddelen

■ Jet 5 0,5%

- Alle aardappels kiemen
- Groeiremming Desirée vanaf 20 min behandeltijd
- Nicola en Agria geen schade

■ Mennoclean 1%

- Desirée minder kiemende knollen en groeiremming
- Nicola vanaf 20 min groeiremming, na 3 uur minder kieming
- Agria geen schade

Conclusie ontsmettingsmiddelen

- Natriumhypochloriet vanwege kans op fytotoxiciteit niet bruikbaar voor wassen aardappels tegen AM
- Jet 5 en Mennoclean zijn geen bruikbaar alternatief;
 - Alleen hoogste dosering Jet 5 enige effectiviteit
 - Mennoclean niet effectief
- Clarmarin is oxidatiemiddel tegen bruinrot; mogelijk ook fytotoxisch bij effectieve dosering tegen AM

Hoe nu verder? Agendapunt 4.2a

Cystentoets aardappelpootgoed voor export

- Verzekering “cystenvrij” pootgoed
- aanpassing wasstraat de Kubbe mogelijk
 - **Filter voor in wasstraat** kan per partij worden onderzocht op cysten; na filter AM-vrij water
 - Onderzoek PPO-AGV met AM-besmette consumptieaardappelen mogelijk

Hoe nu verder?

- aanpassing wasstraat de Kubbe mogelijk
 - Inbouwen apparatuur **ultrasoon geluid**
 - Onderzoek nodig om na te gaan of ultrasoon geluid resterende cysten van aardappel kunnen lostrillen.
 - Onderzoek met AM-besmette consumptieaardappelen van PPO mogelijk
 - Gezamenlijke aanpak DLV Plant/PPO-AGV
- Stuurgroep Actieplan Aaltjesbeheersing positief over beide projectvoorstellen

Bedankt voor uw aandacht!

Wordt vervolgd!

© Wageningen UR

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING
WAGENINGEN UR